
ONTWIKKELINGSSCHALEN BEWOONBAARHEID, VEILIGHEID EN HYGIËNE

CENTRA VOOR LEERLINGENBEGELEIDING

---

1. Toelichting bij de ontwikkelingsschalen
2. De ontwikkelingsschalen
  - BVH1: Planning en uitvoering
  - BVH2: Ondersteuning
  - BVH3: Cyclische en betrouwbare evaluatie
  - BVH4: Borgen en bijsturen
3. De processen met verduidelijkingen
  - Proces 1: elektriciteit
  - Proces 2: gebouwen en onderhoud
  - Proces 3: noodplanning
  - Proces 4: ongevallen en hulpverlening
  - Proces 5: onthaal, aankoop en controle arbeidsmiddelen
  - Proces 6: producten met gevaarlijke eigenschappen
  - Proces 7: valgevaar en toegankelijkheid
  - Proces 8: verwarming, ventilatie en verluchting

1 Toelichting bij de ontwikkelingsschalen

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteit binnen ontwikkelingsschalen, die bestaan uit vier ontwikkelingsniveaus.

BENEDEN DE VERWACHTING

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

BENADERT DE VERWACHTING

Er zijn naast sterke punten ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

VOLGENS DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau 'volgens de verwachting' betekent dat het centrum tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachting uit het referentiekader voor CLB-kwaliteit (RclbK). Het is het streefdoel voor elk centrum. Bij het ontwikkelingsniveau 'overstijgt de verwachting' is er bovendien sprake van een voorbeeld van goede praktijk. Een voorbeeld van goede praktijk overstijgt het gangbare en heeft een positieve impact op het welzijn of de veiligheid van de teamleden. Een voorbeeld van goede praktijk is veelal sterk ingebed in de werking van het centrum of van een deelteam, is onderbouwd en kan andere centra of deelteams inspireren.

2 De ontwikkelingschalen

BVH1: Planning en uitvoering

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
Het centrum plant geen of weinig maatregelen en acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Het neemt die acties niet of nauwelijks op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. Het centrum besteedt geen of weinig aandacht aan compenserende maatregelen.	Het centrum plant beperkt maatregelen en acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Het neemt die acties gedeeltelijk op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. Het centrum laat kansen liggen om de geplande acties uit te voeren en om compenserende maatregelen te nemen indien de uitvoering niet op korte termijn kan plaatsvinden.	Het centrum neemt systematisch maatregelen en plant systematisch acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Het neemt die acties op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. Het centrum voert de geplande acties systematisch uit. Indien de uitvoering niet op korte termijn kan plaatsvinden, neemt het centrum doeltreffende compenserende maatregelen.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Het centrum neemt systematisch maatregelen en plant systematisch acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Het neemt die acties op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. Het centrum voert de geplande acties systematisch uit. Indien de uitvoering niet op korte termijn kan plaatsvinden, neemt het centrum doeltreffende compenserende maatregelen. De manier waarop het centrum zijn acties plant en uitvoert, is een voorbeeld van goede praktijk.

BVH2: Ondersteuning

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
Het centrum ondersteunt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties niet of nauwelijks. Het voorziet niet of nauwelijks in financiële, materiële en personele middelen.	Het centrum ondersteunt beperkt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Het voorziet beperkt in financiële, materiële en personele middelen.	Het centrum ondersteunt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Het voorziet planmatig in financiële, materiële en personele middelen.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Het centrum ondersteunt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Het voorziet planmatig in financiële, materiële en personele middelen. De manier waarop het centrum zijn planning, evaluatie en uitvoering ondersteunt, is een voorbeeld van goede praktijk.

BVH3: Cyclische en betrouwbare evaluatie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
Het centrum evalueert de processen en bijhorende acties niet of nauwelijks. Het benut bij zijn evaluaties zelden alle beschikbare bronnen of de expertise van relevante partners. Daardoor zijn de evaluaties zelden betrouwbaar.	Het centrum evalueert enkele processen en bijhorende acties. De evaluatie is weinig systematisch. Het centrum benut bij zijn evaluaties niet altijd alle beschikbare bronnen of de expertise van relevante partners. Daardoor komt de betrouwbaarheid van de evaluaties in het gedrang.	Het centrum evalueert systematisch alle processen en bijhorende acties. Het verzamelt gegevens om de kwaliteit van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne te evalueren en baseert zich daarvoor op diverse bronnen. Het centrum betreft relevante partners bij de evaluaties. Daardoor zijn de evaluaties doorgaans betrouwbaar.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Het centrum evalueert systematisch alle processen en bijhorende acties. Het verzamelt gegevens om de kwaliteit van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne te evalueren en baseert zich daarvoor op diverse bronnen. Het centrum betreft relevante partners bij de evaluaties. Daardoor zijn de evaluaties betrouwbaar. De manier waarop het centrum zijn acties en processen evalueert, is een voorbeeld van goede praktijk.

BVH4: Borgen en bijsturen

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
Het centrum heeft geen of weinig zicht op zijn sterke punten en werkpunten. Het borgt onvoldoende wat reeds goed is en ontwikkelt nauwelijks verbeteracties voor zijn werkpunten.	Het centrum heeft zicht op zijn sterke punten en werkpunten, maar dat zicht is onvolledig. Het bewaart en verspreidt niet altijd wat goed is. Het centrum laat kansen liggen om zijn werking vanuit de evaluaties bij te stellen.	Het centrum heeft zicht op zijn sterke punten en werkpunten. Het bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Het centrum ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor zijn werkpunten.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Het centrum heeft zicht op zijn sterke punten en werkpunten. Het bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Het centrum ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor zijn werkpunten. De manier waarop het centrum zijn sterke punten borgt en zijn werkpunten bijstuurt, is een voorbeeld van goede praktijk.

3 De processen

3.1 Proces 1: elektriciteit

- elektriciteit (laagspanning en hoogspanning)
- elektrisering, elektrocutie – bekwaamheden
- controles van liften door de Externe Dienst voor Technische Controles (EDTC)

Definitie

Het beleid zorgt ervoor dat de elektrische installatie zodanig wordt uitgevoerd, uitgebaat en in stand gehouden dat de aanwezigen doeltreffend beschermd zijn tegen de risico's verbonden aan elektriciteit. Personen- en goederenliften worden zodanig uitgebaat en in stand gehouden dat deze veilig in gebruik zijn.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig

- geldige verslagen van de periodieke controle van de elektrische laagspanningsinstallatie (voorgaand en huidig)
- geldige verslagen van de periodieke controle van de elektrische hoogspanningsinstallatie (voorgaand en huidig)
- geldige verslagen van de periodieke controle van de personen- en goederenliften (voorgaand en huidig)
- risicoanalyse van de elektrische installatie;
- risicoanalyse van de lift(en);
- bekwaamheid, opleiding en instructies van werknemers (BA4- BA5 bekwaamheid)
- verslagen van de rondgangen van de interne en externe preventiediensten (verslagen van de laatste twee jaren)

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.2 Proces 2: gebouwen en onderhoud

- basiseisen betreffende de arbeidsplaatsen
- onderhoud domein, gebouwen en lokalen
- aanwezigheid en onderhoud sociale voorzieningen: refter, sanitaire installaties en rustlokalen
- onderhoud gespreks- en wachtruimtes (enkel voor CLB en dko)

Definitie

De instelling zorgt ervoor dat de arbeidsplaatsen aan de basiseisen voldoet wat oppervlakte, verlichting, geluid en de temperatuur betreft. Ze stelt voldoende sociale voorzieningen ter beschikking van de lerenden en de teamleden. Het beleid neemt de nodige maatregelen zodat het domein, de gebouwen en de lokalen waarin de lerenden en de teamleden zich bevinden, worden schoongemaakt en onderhouden, teneinde maximaal elk risico voor het welzijn van de lerenden en de teamleden te voorkomen.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig

- documenten (planningen/ roosters onder meer voor het poetspersoneel, de klusjesman) die aantonen dat de instelling over een preventief onderhoudsprogramma voor de instelling en de uitrusting beschikt
- desgevallend risicoanalyses met betrekking tot oppervlakte, verlichting, geluid en temperatuur
- verslagen van de rondgangen van de interne en externe diensten (verslagen van de laatste twee jaren)

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.3 Proces 3: noodplanning

- brandpreventie, brandbestrijdingsdienst
- evacuatieprocedure, evacuatie-instructies en veiligheidssignalering (o.a. pictogrammen, waarschuwingssignaal)
- brandbestrijdingsmiddelen
- evacuatiewegen, uitgangen en nooduitgangen

Definitie

Het beleid neemt de nodige maatregelen door het opstellen, uittesten, toepassen, evalueren en integreren van de interne noodprocedures, met inbegrip van de maatregelen in geval van situaties van ernstig en onmiddellijk gevaar en met betrekking tot de eerste hulp, de brandbestrijding en de evacuatie van de werknemers en de lerenden.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig:

- brandpreventiedossier:
  - risicoanalyse betreffende het brandrisico;
  - brandpreventieverslag (bij voorkeur opgemaakt door de brandweer of een preventieadviseur niveau 1);
  - het document dat de organisatie van de brandbestrijdingsdienst beschrijft;
  - evacuatieplannen;
  - het interventiedossier;
  - evacuatieprocedure;
  - verslagen en vaststellingen naar aanleiding van evacuatieoefeningen (minimum 1x per schooljaar);
  - een lijst van de beschermingsmiddelen tegen brand die beschikbaar zijn op de arbeidsplaats en hun situering op een plan;
  - de lijst van eventuele individuele afwijkingen die aan de werkgever werden verleend op basis van artikel 52 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming;
  - jaarlijks onderhoud en controle van de beschermingsmiddelen tegen brand zoals de brandblustoestellen, haspels en veiligheidsverlichting;
  - adviezen van de brandweer, van het CPBW (of een ander overlegorgaan dat, waar wettelijk mogelijk, de taken met betrekking tot het welzijnsbeleid op zich neemt);
- intern noodplan:
  - informatie, instructies, handelingen en nazorg betreffende de maatregelen in geval van nood.
- verslagen van de rondgangen van de interne (verslagen van de laatste twee jaren) en externe preventiediensten (voorgaand en huidig).

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.4 Proces 4: ongevallen en hulpverlening

- ongevallen
- opleidingen
- eerste hulp

Definitie

Het beleid neemt de nodige maatregelen om, in geval van nood, lerenden en teamleden de passende eerstehulpverlening te verschaffen en doet een ongevalanalyse om herhaling te voorkomen.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig:

- risicoanalyse eerste hulp;
- procedures eerste hulp (zie intern noodplan bij proces 3: noodplanning);
- register met de interventies in het kader van eerste hulp (voor lerenden en teamleden);
- attesten van gevolgde opleidingen: gebrevetteerde hulpverleners;
- advies van de preventieadviseur-arbeidsarts en het CPBW betreffende de organisatie van de eerste hulp;
- verslagen van de rondgangen van de interne (verslagen van de laatste twee jaren) en externe preventiediensten (voorgaand en huidig).

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.5 Proces 5: onthaal, aankoop en controle arbeidsmiddelen

- onthaalbeleid
- aankoopbeleid
- persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
- controles van toestellen/installaties/arbeidsmiddelen door Erkende Dienst Technische Controle (EDTC) of bevoegd persoon

Definitie

Het beleid informeert het nieuwe teamlid over BVH bij indiensttreding (aanwerving, stage-opdracht ...). Het beleid beschikt over de indienststellingsverslagen en de instructies die betrekking hebben op de keuze, de aankoop en het gebruik van arbeidsmiddelen. Het beleid neemt maatregelen zodat alle toestellen, installaties en arbeidsmiddelen zich in een goede en veilige staat van werking bevinden waardoor de aanwezigen of gebruikers (teamleden en lerenden) doeltreffend beschermd zijn tegen de risico's verbonden aan het gebruik ervan. De instelling voorziet in persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig

- onthaalbrochure, vademecum of andere documenten specifiek met betrekking tot het onthaalbeleid
- ondertekend arbeidsreglement
- indienststellingsverslagen
- aankoopprocedure
- veiligheidsinstructiekaarten voor elke installatie, machine of gemechaniseerd toestel (bewegende delen)
- keuringsverslagen van alle toestellen/installaties/arbeidsmiddelen die vallen onder de keuring van een EDTC
- verslagen/registraties/werkbonnen logboek van de controles door een bevoegd persoon
- verslagen van de rondgangen van de interne en externe preventiediensten (verslagen van de laatste twee jaren)
- advies CPBW voor persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.6 Proces 6: producten met gevaarlijke eigenschappen

- asbest
- producten met gevaarlijke eigenschappen (inventaris, risicoanalyse, opslag, etikettering, veiligheidsinformatiebladen)
- milieumelding of omgevingsvergunning/milieuvergunning. De bestaande milieuvergunningen blijven nog onder deze naam bestaan tot het einde van de vergunningstermijn of totdat er een omzetting van milieuvergunning naar omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Deze omzetting kan ook aangevraagd worden bij een actualisatie van de huidige vergunningstoestand.

Definitie

Het beleid neemt de nodige maatregelen om de risico's voor de gezondheid en de veiligheid van lerenden en teamleden betreffende producten met gevaarlijke eigenschappen weg te nemen of tot een minimum te verkleinen. De instelling beschikt over de vereiste meldingsakte of omgevingsvergunning/milieuvergunning.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig:

- geactualiseerde asbestinventaris (en beheerprogramma) geïmplementeerd door de preventieadviseur-arbeidsarts van de bevoegde externe dienst voor preventie en bescherming op het werk;
- risicoanalyses die de nodige preventiemaatregelen impliceren bij het werken met producten met gevaarlijke eigenschappen;
- geactualiseerde inventaris van de producten met gevaarlijke eigenschappen;
- veiligheids- en gezondheidskaart, veiligheidsinformatieblad, Safety Data Sheet (MSDS-fiche);
- milieuvergunning of meldingsakte of omgevingsvergunning;
- verslagen van de rondgangen van de interne (verslagen van de laatste twee jaren) en externe preventiediensten (voorgaand en huidig).

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.7 Proces 7: valgevaar en toegankelijkheid

- gevaarlijke zones, hellingen, trappen, hoger gelegen vlakken
- val- en struikelgevaar (domein, gebouw, lokalen)
- toegankelijkheid van domein en gebouwen voor personen met beperkte mobiliteit
- speelruimte (buiten en overdekt) en speeltoestellenveiligheid
- veiligheid van sport- en speeltoestellen.
- veiligheid bij werken op hoogte

Definitie

Het beleid neemt de nodige maatregelen zodat binnen de instelling onder andere gevaarlijke zones, trappen en hellingen voldoende worden afgeschermd waardoor valgevaar wordt vermeden. Bij werken op hoogte worden de nodige preventiemaatregelen genomen. Er wordt rekening gehouden met lerenden of teamleden met een fysieke beperking door het nemen van organisatorische of infrastructurele maatregelen.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig:

- risicoanalyse per speelterrein;
- risicoanalyse werken op hoogte;
- bewijs van onderhoud en nazicht van sport- en speeltoestellen door een bevoegd persoon;
- attesten van gevolgde opleidingen bv. werken op hoogte;
- bewijs van controle van onder andere ladders, trapladders en stellingen door een bevoegd persoon;
- verslagen van de rondgangen van de interne (verslagen van de laatste twee jaren) en externe preventiediensten (voorgaand en huidig).

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.

3.8 Proces 8: verwarming, ventilatie en verluchting

- centrale verwarming (gas, mazout, reservoirs ...)
- legionella
- ventilatie en verluchting

Definitie

Het beleid neemt de nodige maatregelen zodat gas- en verwarmingsinstallaties voor het verwarmen van gebouwen en voor het aanmaken van warm verbruikswater zich in een goede en veilige staat van werking bevinden. De werkgever zorgt ervoor dat de werknemers in de arbeidsplaatsen over een goede binnenluchtkwaliteit beschikken.

Implementatie en risicobeheersing van het proces

De volgende documenten zijn aanwezig:

- geldige verslagen van de periodieke controle van de verwarmingsinstallaties (gas en stookolie) (voorgaand en huidig);
- geldige verslagen van de periodieke controle van de stookoliereservoirs (voorgaand en huidig);
- beheersplan betreffende de preventie van legionella;
- risicoanalyse binnenluchtkwaliteit;
- verslagen van de rondgangen van de interne (verslagen van de laatste twee jaren) en externe preventiediensten (voorgaand en huidig).

De inbreuken/bemerkingen zijn opgenomen in actieplannen

- De inbreuken/bemerkingen en de maatregelen zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan.

Er wordt gevolg gegeven aan de inbreuken en bemerkingen

- De instelling geeft gevolg aan de inbreuken/bemerkingen uit de verslagen. De instelling werkt de tekorten weg en ze kan dat aantonen.

De nodige ondersteuning is voorzien

- De instelling voorziet in de nodige financiële, personele of materiële ondersteuning.